

Δημήτρης Πικιώνης, ο ποιητής της αρχιτεκτονικής

Το Κέντρο Πολιτισμού «Ιωλκός» σε συνεργασία με την Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και το Λύκειο των Ελληνίδων Βόλου διοργανώνουν τιμητικό αφιέρωμα στον «ποιητή της αρχιτεκτονικής», Δημήτρη Πικιώνη (1887-1968) με αφορμή την 50ή επέτειο από το θάνατό του.

Η ανοικτή αυτή εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 30 Μαΐου 2018 και ώρα 8 το βράδυ, στην αίθουσα της Εξωραϊστικής Λέσχης Βόλου. Στόχος αυτής της εκδήλωσης είναι η ανάδειξη μιας από τις πιο εμβληματικές φυσιογνωμίες της γενιάς του '30, με γνωστές και άγνωστες πτυχές της προσωπικότητάς του που δεν ήταν μόνο αρχιτέκτονας και ακαδημαϊκός αλλά ένας διανοητής, με πλούσιο ζωγραφικό, ποιητικό και συγγραφικό έργο.

Ο Δημήτρης Πικιώνης με εξαιρετικές σπουδές και σημαντικούς δασκάλους, δίδαξε πάνω από τρεις δεκαετίες στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και έγινε τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, προτρέποντας τους φοιτητές του «να μάθουν την επιστήμη και την αρετή χωρίς να περηφανεύονται...». Στη διαδρομή του, ο Βόλος και ο χώρος της Μαγνησίας για τον Δημήτρη Πικιώνη δεν ήταν μέρη άγνωστα. Ο ίδιος το 1939 είχε επισκεφτεί τη Ζαγορά για να μελετήσει την τοπική της αρχιτεκτονική παράδοση, μελέτη που είχε δημοσιευτεί στη βραβευμένη σειρά «η ελληνική λαϊκή τέχνη». Όταν ο ίδιος φίλος του Κίτσου Μακρή, ο Βόλος είχε την τιμή να είναι μία από τις πόλεις που ο γνωστός αρχιτέκτονας άφησε τη δική του προσωπική σφραγίδα, με ένα έργο - σημείο αναφοράς για την νεότερη ιστορία της πόλης, το Δημαρχείο. Η διαμόρφωση του χώρου γύρω από το βυζαντινό εκκλησάκι του Λουμπαρδιάρη στο Φιλοπάππου, αποτέλεσε το δείγμα αρχιτεκτονικής τοπίου στη χώρα μας και δεν είναι τυχαίο ότι το 1996 χαρακτηρίστηκε από την UNESCO μνημείο της σύγχρονης αρχιτεκτονικής με παγκόσμια σημασία, ενώ θεωρείται το πιο εμβληματικό έργο του Πικιώνη.

Για την προσωπικότητα και το έργο του μεγάλου δημιουργού Δ. Πικιώνη θα μιλήσουν: Ζήσης Κοτιώνης, Καθηγητής Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με θέμα «Τα Αυτοβιογραφικά Σημειώματα του Δημήτρη Πικιώνη». Κώστας Μανωλίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Αρχιτεκτόνων Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με θέμα «Τα λιθόστρωτα του Πικιώνη, ένα σχεδιαστικό αίνιγμα». Μαρία Σπανού, ερευνήτρια Τοπικής Ιστορίας, πρόεδρος του Λυκείου Ελληνίδων Βόλου, με θέμα «Σπονδή στον πρωτομάστορα της παράδοσης, Δημήτρη Πικιώνη». Την εκδήλωση θα συντονίσει ο Κώστας Αδαμάκης, Καθηγητής Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Σύντομο βιογραφικό του Δ.Π.: Καταγόμενος από τη Χίο, γεννημένος στον Πειραιά (26.6.1887), γιος αυτοδίδακτου ζωγράφου, ο Δημήτρης Πικιώνης από παιδί ζωγράφιζε. Γυμνασιόπαιδο οδοιπορούσε «εξερευνώντας το αττικό τοπίο. Το 1904 γράφτηκε στο Πολυτεχνείο. Το 1906 έγινε ο πρώτος μαθητής του ζωγράφου Κωνσταντίνου Παρθένη. Με την αποφοίτησή του, το 1908 από το ΕΜΠ, φεύγει για το Μόναχο και στη συνέχεια για το Παρίσι, όπου σπουδάζει σχέδιο και ζωγραφική στην Académie de la Grande Chaumière. Παράλληλα γράφεται στο εργαστήριο του αρχιτέκτονα G. Chiffrot και παρακολουθεί αρχιτεκτονικές συνθέσεις στην Ecole des Beaux Arts. Επιστρέφει στην Ελλάδα λόγω επιστράτευσής του στους Βαλκανικούς Πολέμους (1912). Αποστρατευόμενος, αρχίζει τις πρώτες μελέτες για την

αρχιτεκτονική της νεοελληνικής παράδοσης. Συνδέεται πνευματικά με τους Σπύρο Αλιμπέρτη, Γιάννη Αποστολάκη, Γιώργο και Φώτο Πολίτη, Φώτη Κόντογλου, Σπύρο Παπαλουκά, τον αρχιτέκτονα Νίκο Μητσάκη, Στρατή Δούκα, Νίκο Βέλμο και, από τη νεότερη γενιά, με τους Νίκο Χατζηκυριάκο-Γκίκα, Γιάννη Τσαρούχη, Νίκο Εγγονόπουλο, Διαμαντή Διαμαντόπουλο, Γεράσιμο Στέρη κ. ά. Το 1921 διορίζεται Επιμελητής στην έδρα του Καθηγητή Αν. Ορλάνδου, στο ΕΜΠ, στο μάθημα της Μορφολογίας και Ρυθμολογίας. Το 1925 διορίζεται έκτακτος καθηγητής στο ΕΜΠ, στην έδρα της Διακοσμητικής και πέντε χρόνια αργότερα μονιμοποιείται, ενώ συνέχισε να διδάσκει έως το 1958. Το 1960 εκλέγεται πρόεδρος της Εθνικής Κοσμητείας Τοπίου και Πόλεων και το 1961 αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Καλών Τεχνών Μονάχου. Το 1966 εκλέγεται μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Πεθαίνει στην Αθήνα στις 27 Αυγούστου του 1968. Ανάμεσα στα πιο γνωστά του έργα συγκαταλέγονται η οικία Καραμάνου στην Αθήνα 1925, το Δημοτικό Σχολείο στα Πευκάκια 1931-32, το Πειραματικό Σχολείο Θεσσαλονίκης 1933-37, το Ξενία των Δελφών 1951-55, η οικία Ποταμιάνου στη Φιλοθέη 1953-55, η διαμόρφωση του χώρου γύρω από την Ακρόπολη και το λόφο του Φιλοπάππου 1954-57, η Παιδική Χαρά Φιλοθέης 1961-65 κ.ά. Εκτός από το αρχιτεκτονικό του έργο ο Πικιώνης έχει αφήσει και πολύ σημαντικό γραπτό έργο.